

Suseåns vattenråds Nyhetsbrev vintern 2019

Friska jordar ger friskt vatten med Nick van Eekeren

Den 20 september fick Suseåns vattenråd fint besök av Nick van Eekeren, en forskare från Louis Bolk institutet i Holland. På förmiddagen höll Nick en föreläsning på Laxbutikerna i Heberg. På eftermiddagen besökte vi Harryssons marker där vi grävde ett par hål i marken och letade daggmaskar och undersökte jordstrukturen. Nick pratade på engelska och Paulina Jonsson simultantolkade till svenska. Ett stort tack till Pauliina som gjorde det riktigt bra och tillförde mycket kunskap. Nedan kommer en sammanfattning från Pauliina. På hemsida finns Nicks presentation att ladda ner.

Att arbeta med markens kvalitetsegenskaper ger nytta för både jordbruksproduktionen, vattenkvaliteten och vattenhushållningen.

Hur ska man göra för att gå mot uthålliga jordbrukssystem där mångfald ovan och under jorden är en viktig faktor för att skapa mer långsiktiga, självreglerande system?

- Markstruktur påverkar vattnets kvantitet och kvalitet via – infiltration, vattenhållandeförmåga, rotdjup, minskad näringsläckage/läckage av rester från växtskyddsmedel, minskad ytavrinning, ökad växtnäringsutnyttjande.

- Minskad markpackning ger bättre aggregeringsbildning – nyckeln till bördighet!

- Mull påverkar vattnets kvantitet och kvalitet via mera hållbara aggregat, ökad vattenhållandeförmåga, binder växtnäring och binder växtskyddsmedel och antibiotika. Mera mull vid skörderester, växtrester, gröngödsling, mellangrödor, stallgödsel, kompost, sorter med djupare rötter mm.

- Rötterna påverkar vattnets kvantitet och kvalitet via förbättrad aggregatstruktur, ger mull, blir mat till markmikrolivet, ett stort rotsystem ger förbättrat fosforutnyttjande (avger syror som tillgängliggör P), förbättrat kväve- och vattenutnyttjande. Vid förädling, tänk på rötterna! Fråga efter storlek, djup, styrka.

- Ett aktivt markmikroliv påverkar vattnets kvantitet och kvalitet via – allt ovanstående samt att markmikroorganismer motverkar skadliga jordburna sjukdomar och kan oskadliggöra en del växtskyddsmedel och antibiotikarester. Maskarna har en stort betydelse!

Foto: Ellinor Waldemarson

Nick van Eekeren visar upp de goda hjälparna i marken. De luckrar upp, ger bättre vattenhållande kapacitet och bättre skördar. Var snäll mot daggmaskarna så är dem snälla mot dig!

En julkhälsning från LEVA- Åtgärdssamordnarna

Nu har vi jobbat ett drygt halvår i LEVA-projektet (lokalt engagemang för vatten). Vårt uppdrag är att öka takten i åtgärdsarbetet för att minska växtnäringsläckaget från åkermarken till havet tillsammans med lantbruket. Mycket är gjort men mer behöver göras. Målet är att både förbättra vattenmiljön och öka livsmedelsproduktionen.

Vi gör gårdsbesök för att kartlägga förutsättningarna på just din gård. Ni får förslag till åtgärder som hjälper dig behålla näringen i jorden och agera vattensmart i din verksamhet. Rådgivningen är helt kostnadsfri och vi hjälper dig gå från goda tankar till handling.

Vi ordnar också möten för att öka kunskapen hos olika intressen kring vattendragen och utbyta erfarenheter lantbrukare emellan. Vattendragsvanringar gör vi också gärna, kom gärna med förslag på var och när.

Vi sitter på Agrocentrum i Falkenberg och jobbar med markägare inom Törlan, Uttran, Ramsjö kanal, Vinån, Sannarp-sån och Suseåns avrinningsområden.

Lina och Harald testar badvattenkvaliteten i Suseån.

Satsningen genomförs i projektform i samarbete med LRF, Högskolan i Halmstad, Falkenbergs, Varbergs och Halmstads kommuner.

Håll utkik efter våra aktiviteter på Falkenbergs kommuns hemsida och följ oss gärna på Facebook där vår grupp heter "LEVA-lokalt engagemang för vatten mellan Halland"

Vill du att vi kommer och besöker dig? Kontakta oss gärna på: Harald.Lagerstedt2@falkenberg.se eller Lina.Svensson-Floer@falkenberg.se

**God Jul och Gott Nytt År!
önskar Lina och Harald
Hoppas vi ses under 2020**

Kom ihåg att du kan söka bidrag från Berte Qvarns fond för goda insatser i Suseån! Ansökningsformulär finns på Suseåns vattenråds hemsida.
www.suseansvattenrad.se

Håll utkik efter arter som inte är välkomna här!

Invasiva arter är ett allt större problem. Vi planterar ut vackra växter i vår trädgård med liten tanke på om den kan sprida sig och göra skada i naturen. Så har sjögull, jättelokan, jättebalsamin och gul skunkkalla spridit och tränger undan den inhemska florin och faunan i flera av Hallands vattendrag.

För att kunna bekämpa en invasiv art är det viktigt att man upptäcker den snabbt. I Suseån har vi länge haft problem med jätteloka och jättebalsamin. Sjögull och gul skunkkalla har ännu inte etablerats i avrinningsområdet men dem finns nära. Både i Vinån och Fylleån är gul skunkkalla ett stort problem och i Lagan och Stensån finns det sjögull.

För att undvika spridning av invasiva arter ska man vara försiktig när man flyttar båtar mellan vattendragen. Spola av båten och kolla så inga växtdelar följer med till nästa ställe.

Foto: Naturvårdsverket

Gul skunkkalla, blommar i maj-juni med stora gula klockor. Bladen kan framåt sensommaren bli upp till 1-1,5 m höga. Bästa sättet att ta bort dem är att gräva bort plantorna och ta med så mycket av roten som möjligt.

Vi ber därför alla medlemmar att vara extra uppmärksam på just sjögull och skunkkalla. Har man dessa i trädgården ber vi att ni tar bort dem. Ser ni invasiva arter när ni rör er ute i naturen ber vi er att rapportera in det i artportalen via denna länk: www.invasivaarter.nu

Metoder för att bekämpa invasiva arter finns väl beskrivna med instruktionsfilmer på naturvårdsverkets hemsida www.naturvardsverket.se

Ju tidigare vi upptäcker en ny invasiv art desto snabbare kan vi bekämpa. Tack för er medverkan!

Foto: Naturvårdsverket

Sjögull - gula blommor och blad som påminner om näckrosblad men är mindre och har vågiga kanter. Undersidan på bladen är rödprickiga. Skapar stora, täta mattor som tränger undan all vattenvegetation. Mycket svår och kostsam att bekämpa.

Grattis Suseåns vattenråd 10 år!

Vad visste vi om vad vi skulle få vara med om när vi för 10 år sedan startade Suseåns Vattenråd. Vilken resa ... och vilken påverkan engagemang ger.

Katarina Vartia och Jonas Svensson, på länsstyrelsen lotsade oWWss in i vattnets värld. Det var vattendirektiv, VISS, myndigheter, kommunen, markägare, intressenter, roller, viljor ..., ja möjligheterna var oändliga. Det kunde bli vad som helst.

Ett vattenråd av Suseåns storlek är oftast ideell och därmed kan det inte själva vara aktiva genomförare, men väl så viktiga som förmedlare av kontakter, anordnare av informationsträffar, ge förslag till projekt mm. Ja allt som syftar till större kunskap och medvetenhet om vattnet runt oss och betydelsen av vad vi gör för att nå god status i vårt vattendrag.

Jag tycker att Suseåns vattenråd nått långt. Vi tog tidigt stafettpipen och fick igång samtal med kommun, markägare och andra intressenter när det gäller översvämningarna i Getinge. Idag finns ett vackert, funktionellt rekreationsområde i Getinge med funktionen att begränsa översvämningars konsekvenser i området vid häftiga regn. Berte Qvarn har genom sin fond gett oss möjligheter att söka pengar till projekt som syftar till Suseåns bästa. Studenter från Högskolan i Halmstad har på vårt initiativ gjort studier på vattendrag. Kontakten med fiskeklubbarna gör att vi ordnar vandringar och aktiviteter i anslutning till restaurerade lekbottnar.

Den senaste föreläsaren forskaren Nick van Eekeren, lärde oss att friska jordar är beroende av gräsvallar i växtföljden och helst gräs med stort rotsystem. Jag har alltid gillat maskar men nu gillar jag dem ännu mer när jag vet att vi har minst 18 sorters daggmaskar i våra åkrar och att de lever på olika djup och skapar hålrum så att vattnet kan tränga ner men också gör att marken blir vattenhållande. Gräsvallar och daggmask ger oss friskare vattendrag.

En framgångsfaktor är den bredd som Suseåns vattenråd visar, med personer som reperanter från olika områden. Det leder arbetet framåt med respekt för varandras intressesfär. Det spelar ingen roll om du företräder en organisation som LRF och naturskyddsföreningen eller om du är markägare eller medlem i samhällsföreningen. Alla har en plats, en röst och en synvinkel.

Med denna resumé vill jag önska Suseåns Vattenråd lycka till framöver. Jag lämnar nu Vattenrådet för andra livsprojekt. Hur nu detta ska gå, för "Vatten" det är verkligen jag.

Ordförande Suseåns Vattenråd
Agneta Åkerberg

Årsmötet den 4 Mars

Suseåns vattenråd bjuder alla medlemmar till årsmöte den 4 mars på Gudmundsgården kl 18.00.

Årsmötet inleds med en timmes föreläsning på tema om skogens vatten. Därefter bjuder vattenrådet på en matig macka med Gudmundsgårdens goda chark.

Vi skickar ut kallelsen i februari!

**God Jul och Gott Nytt År
önskar Suseåns vattenråd!**

www.suseansvattenrad.se